

IGAZ VAGY NEM IGAZ?

Gondolatok a Biblia éve kapcsán

„Az ég és a föld elmúlnak, de az én beszédeim semmi képpen el nem múlnak”. (Mt 24,35, Mk 13,31, Lk 21,33) Hisszük és valljuk, hogy Isten igéje szült minket újjá. Isten igéje nem romlandó, hanem romolhatatlan mag. Isten igéje örökkévaló. Ami a romolhatatlanból, az örökkévalóból születik, az romolhatatlan és örökkévaló.

De mi is ez a romolhatatlan ige? A Biblia? Annak mind a hatvanhat könyve? Minden egyes betűje? De hát az Ószövetségben természetes többnejűségről, rabszolgáltatásról is olvasunk! A mai értelmünk számára felháborító és érthetetlen, hogy az aranyborjú készítése miatt Lévi fiainak háromezer atyafit, rokont és barátot kellett lekaszabolni. (2Mózes 32,28) Máshol azt halljuk, hogy Isten parancsot ad a zsidóknak, hogy irtsák ki az idegen népeket.

Az Újszövetségben is találunk olyan helyeket, amelyek zavarba hozhatnak bennünket, a 21. század elején élő keresztényeket. Pál apostol ezt írja Timótheusnak: „A tanítást nem engedem meg az asszonynak... Ádám nem csalattatott meg, hanem az asszony megcsalattatván bűnbe esett: Mindazonáltal megtartatik a gyermekszüléskor, ha megmaradnak a hitben és szeretetben és a szent életben mértékletességgel.” (1Tim 2, 12–15) Pál apostol itt korának embereként szól, s a gondolkodása a férfi felsőbbrendűségéről aligha felel meg a modern ember gondolkodásának. A korszellem megváltozott, s a Biblia nem a régi korok szellemét akarja számunkra konzerválni. Pál apostol többször le is írja, hogy most „amit mondok, nem az Úr szerint mondom” (2Kor 11,17) Számunkra nem az az örökké érvényes, amikor Pál apostol „emberi hangját” halljuk, hanem az, amikor általa, az ő hangján keresztül az Isten szól hozzánk.

Isten igéjének több formája van: az írott, a hirdetett és a testté lett ige. Isten kinyilatkoztatásának legmagasabb fokozata Jézus Krisztus, a testté lett ige. Az írott és a hirdetett ige is órála tanúskodik. Mi keresztények nem a Szentírásban, a betűben, a törvényben hiszünk, hanem az Atya, Fiú, Szentlélek Szentháromság Egy Istenben, akiről a Szentírásnak mind a hatvanhat könyve tanúskodik.

Fontos látnunk, hogy a Szentírás nem törvénykönyv, aminek minden betűjének szó szerint kellene engedelmeskednünk. A Szentírás különböző korokban, különféle emberek által íródott, s így magán hordozza annak a kornak a nyomait is, amelyekben keletkezett. Tetszett Istennek, hogy törekeny cserépedénybe rejtse az Ő kincsét, az evangéliumot. (2 Kor 4,7) Ma olyan kultúrában élünk, amelyik a férfi és a nő társadalmi egyenlőségét, az egyenjűséget, a másik ember, a másik nép tiszteletét, az élet védelmét képviseli. A régi korok emberei más értékek és törvények jegyében rendezték be az életüket. A tegnap, a ma és a holnap változik, de Isten beszéde,

s leginkább az Ő legbeszédesebb beszéde: Jézus Krisztus ugyanaz marad.

A Biblia beszédének nagybetűs Igazsága nem azonos a tudományos kor logikájának kisbetűs igazságával. A Biblia Igazsága egy Személy: Jézus Krisztus, aki igazgató tesz bennünket. A kétszerkettő igazsága nem tesz bennünket igaz emberekké. Jól illusztrálja ezt a gondolatot a kanadai irodalomtudós, Northrop Frye a Kettős tükör. A Biblia és az irodalom (Budapest, Európa Kiadó, 1996) című könyvéből az alábbi idézet:

„Ha valami olyasvalami szerepel a Bibliában, ami történelmileg igaz, az nem azért van ott, mert történetileg igaz” (89. old). „Ahogyan az Ótestamentum könyvei nem tekinthetők történelemnek, ugyanúgy az evangéliumok sem életrajznak. Az evangélistákat egyáltalán nem érdeklik az olyan bizonyítékok, amelyek általában az életrajzírókat, mint amilyenek például elfogulatlan utazók megjegyzései. Ők csupán azzal törődnek, hogy beszámolójukban egybevegyék Jézus életének eseményeit, valamint az Ószövetség – értelmezésük szerinti – kijelentéseit arról, hogy mi történik majd a Messiással.” (90. old.) „[A] Bibliát egyáltalán nem érintené, hogy valaki megtalálja-e az Ararát hegyén a bárkát, vagy sem: az ilyen 'bizonyítékoknak' az égvilágon semmi közük ahhoz a szemlélethez, amely megteremtette Mózes első könyvét ... ha előkerülne valamely történelmi forrás arról, hogy Jézust Pilátus bírósága elé állították, és bizonyos részleteiben megegyezne az evangéliumok elbeszélésével, ezt sokan úgy üdvöznék, mint az evangélium igazának végső bizonyítékát, és nem vennék észre, hogy igazságkritériumokat nem az evangéliumból, hanem valahonnan egészen máshonnan vesznek.” (96. old.)

A Biblia Igazságának megértése csak „Lélekben és Igazságban”, azaz Jézus Krisztus által a Szentlélek segítségével történhet. A Szentlélek munkáját nemcsak a Szentírás létrejöttében, hanem annak megértésében és olvasásában is tapasztalunk kell. A reformátorok hangsúlyozták hogy amiképpen az emberi szerzőkön keresztül a Szentlélek „írja” az Írást, ugyanúgy az emberi olvasókon keresztül is a Szentlélek „olvassa” az Írást. Ahol valóban jelen van Isten Lelke, ott megnyílik a Biblia, megelevenedik a betű, és az igévé, újra Isten beszédévé válik.

A bibliai szó a Szentlélek megelevenítő munkája következtében válik igévé, azaz számunkra egzisztenciális Igazsággá. A Szentírás a Krisztushit fényében olvassuk. Bármennyire is tiszteljük és szeretjük a Szentírás, vigyáznunk kell, hogy annak betűi ne váljanak külső törvénnyé számunkra! A törvény betöltése a szeretet.

Vigyázzunk, hogy hitünk centruma ne tolódjon el: ne a Bibliában, hanem az Atya, Fiú, Szentlélek Istenben higgyünk! A „Biblia-hit” („papiros-pápa”) – bálványimádás! „Isten beszéde nem azért igaz és szent, mert meg van írva, hanem azért van megírva, mert igaz és szent!” – fogalmaztam meg egy vitában több mint két évtizeddel ezelőtt. Óriási a különbség! Ha ezt belátjuk, akkor elkerüljük az Írás-hit veszélyét, s nem csinálunk merev, fenyegető törvényt az evangéliumból.

A Szentírás betűje akkor válik számunkra Igazzá, a Lélek kardjává, ha meghalljuk Isten hangját. A Lélek kelti életre a betűt. Ő szólaltja meg a partitúrát.

Úgy szoktunk fogalmazni, hogy hitünk zsinórmértéke a Biblia. Ám ha a Biblia Krisztusról szól, ha a Szentírás fő mondanivalója az evangélium, akkor helyesebb úgy fogalmaznunk, hogy nem egyszerűen az Írás, hanem a Krisztus a zsinórmérték, a normák normája. Ő az állandó, őnála „nincs változás vagy változásnak árnyéka” (Jk, 1, 17), mert – amint mondja – „Én azért születtem a világra, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról. Mindaz, aki az igazságból való, hallgat az én szómra” (Jn 18,37).

*Dr. Fabiny Tibor
egyetemi tanár*

LOSONCI VÍZÖZÖN

Van, hogy a körülmények koránt sem kedvezőek, de ennek ellenére, vagy talán éppen ezért feledhetetlen élményben lesz részünk. Már a szakadó eső és kislányunk lejárt útlevele is elég lett volna ahhoz, hogy meggondoljuk magunkat, mégis nekivágtuk.

Végül maroknyi, de bizakodó társaságunk a „Ne aggodalmaskodjál” kezdetű éneket dalolva hagyta el Szentendrét. Idegenvezetőnk, Eszter először a Felvidék történelméből tartott kimerítő ismertetőt, majd a buddhizmus és a kereszténység közös elemeire világított rá, és már meg is érkezünk a Sztupához. Itt újra menedéket leltünk a kitartó eső elől, mely különös, melankolikus hangulatot árasztott a tájra, és Dóri lányunk nagy örömeire előcsalta a csigákat is.

Losoncon a piactérről, a romos zsinagóga mellől már vendéglátói kísérettel – és persze esernyővel – sétáltunk át a közeli evangélikus templomba. A kedves fogadtatás, a baráti kézfogások, az összetartozás érzése feledtette velünk a bolondos tavaszi időjárás kellemetlenségeit. A templom ódon falai között megtudtuk, hogy az itt élő magyar hittársaink számára vasárnaponként még megadatik az anyanyelvű istentisztelet, de a gyülekezet létszámának folytonos fogyatkozása miatt nem tudni, hogy ennek meddig lesz létjogosultsága.

A „kakasos” református templomban hasonló barátsággal üdvözöltek bennünket. A gyönyörű épület a látogatható altemplomával a város egyik fő látványossága. A történeti tudnivalók megismerése és a lelkesítő tapasztalatcsere után magunk is mély áhitattal csodáltuk meg, mialatt Dóri az udvar összes csigáját felsorakoztatta a „gyorsasági” verseny startvonalához.

Kitartó lelkesedésünket némiképp hűtötték a hozzánk tapadó vizes ruhadarabjaink, de az eső áztatta Losonc felett végre felragyogott a nap. Utunk innen Alsó-Sztrégovára, a Madách-emplékhez vezetett. A még mindig gyönyörű kúriába sajnos nem sikerült bejutnunk, de az éppen visszatérő golyák látványa, a vadregényes kastélykert kárpótolt bennünket. Irodalmi nagyságunk sírhelyénél Csilla feledhetetlen, igazán szívből jövő,

sokunk számára új ismereteket adó előadást tartott Madáchról, aki így vallott a költői hivatásról:

„Alkot magának, mint Isten a világot,
S lelkének gyermekeivel népesíti,
Küzd és imád, kételkedik, leroskad,
Győz újra, és átéli a világnak
Minden kínjával minden élveit”

Hazafelé indulva fáradhatatlan kislányunk nagy csodálkozásunkra párnát hajtogatott esőtől nyirkos kis kabátjából, és elégedett arccal álomba merült. Dóránk ezt a tartalmas kirándulást a rá nem jellemző nyugalommal, érdeklődéssel járta végig velünk. Ez annak a kedvességnek, szeretetnek és türelemnek köszönhető, amivel a kis losonci közösség körülvett minket. A hazafelé utat a vetélkedő izgalmi rövidítették. A templomunkról, egyházunkról és a Bibliáról való ismereteinkből jeleskedhettünk. Szinte észre sem vettük, és máris a szentendrei parkolóban találtuk magunkat. Sok kedves élménnyel gazdagodva, hosszasan szorongatva egymás kezét búcsúztunk el útitársainktól.

Jávor Piros

BOROSS KRISZTINA (12 éves)

VAN ISTEN

Nézz a napra, s nekik mondd el,
A valóság ez és csak hinni kell.
Az Atya él és odafönn uralkodik,
Mondd el, mondd el, mondd el nekik!
Imádkozzanak szívvvel, lélekkel,
S az Úr ott lesz az emberekkel.
Mert amíg van remény és hit,
Jézus értetek is imádkozik.